

געשיכטע

געניטונג-בלעטל 6

ווערטער-רשימה

טייטש	באגריף
Dåtiden, <i>substantiv</i>	די פֿאַרגאַנגענהייט-ן
Ta reda på, <i>verb</i>	אויסגעפֿינען
Fördjupa, <i>verb</i>	פֿאַרטיפֿן
Genom, <i>preposition</i>	דורכױס
Exemplet, <i>substantiv</i>	די דוגמה-ות
Experten, <i>substantiv</i>	די מומחה-ות
Rörande, <i>adjektiv</i>	רירנדיק
Det gyllene landet	די גאָלדענע מדינה
Sweat-shop, små fabriker/ verkstäder	סוועט-שאָפּ
Stoppet, <i>substantiv</i>	דער אָפּשטעל
Mindre, färre	ווייניקע
Vittnet, <i>substantiv</i>	דער עודות
Dåtida	אַמאָליק
Blomning, <i>substantiv</i>	דער אויפֿבלי
Trots	כאַצש
Nyheterna, <i>substantiv</i>	די נייעס
Bunten, <i>substantiv</i>	בינטל
Sagan, <i>substantiv</i>	די מעשה-ות
Tunnelbanan, <i>substantiv</i>	דער סאַבוויי-ען
Glad, <i>adjektiv</i>	פֿריילעך
Trött, <i>adjektiv</i>	מיד
Tack vare	צוליב

ניצלעכע פראזעס

זיי זיינען געפאָרן קיין אמעריקע

De åkte/de har åkt till Amerika

איך בין געפאָרן קיין...

Jag åkte till...

איך האָב געזען...

Jag har sett/ jag såg

איר זייט געווען?

Ni var/ har varit?

ווי איז עס געווען?

Hur var det?

ווי גרויס איז עס געווען?

Hur stor var den?

אָבער קודם

Men först

צוליב דעם

Därför

די פאָרגאַנגענע צייט.

Dåtid

Skriv in rätt ord på rätt plats

שרייב אַרײַן די ווערטער אויף דעם ריכטיקן אָרט.

1. תומאס און מרים — געפֿאַרן קיין עלײס אײלאַנד מיט אַ פֿאַראַם. זײ — געטראָפֿן סטיוון און ער — דערציילט וועגן דער געשיכטע פֿון אימיגראַציע. נאָך דעם — זײ זיך — מיט סאַנדראַן . סאַנדראַ איז — אַן עקספּערט פֿון ייִדישער געשיכטע און — דערציילט אַ סך אינטערעסאַנטע זאַכן וועגן די אימיגראַנטן וואָס — געווינט אין דעם געגנט. זײ — געגאַנגען אויף אַ שפּאַציר און — געזען צום בײשפּיל אײן פֿון די 700 שולן און דעם פֿאַרווערן-בנין.פֿאַרווערן איז — אַ וויכטיקע צײטונג און עס — אײנגעהאַלטן נײעס, אַנאַנסען און פֿאַליטיק.

האַט געווען זײנען האָבן געטראָפֿן

2. איך — געפֿאַרן קיין עלײס אײלאַנד. דער ברודער — אויך געפֿאַרן. מיר — געאַרבעט און — אין ניו יאָרק און דאָ — מיר — הײזער.

די שוועסטער — געבליבן אין דער אַלטער היים. זי — געווען צו יונג. דערצו — זי נאָך געגאַנגען אין דער שול. אין ניו יאָרק — מיר געזען ווונדערלעכע זאַכן. אײן מאָל — איך געקומען צו אַ קראַם וווּ מע — פֿאַרקויפֿט ביכער. דאָ — איך געפֿונען אַ בוך וועגן ווי אַזוי מע קען פֿאַרדינען אײן מליאַן דאָלאַר. איך — עס געקויפֿט און — מײן ברודער.

האַט	בין	געווינט	געגעבן
האַבן	געבויט	איז	

אַנאַגראַמען

Anagram

וועלכע זײַנען די ווערטער?

שטעפלאַ

טכאַש

הוגמז

בוציל

קאַמילאַ

פּראַקטיסירן

Öva

שרײַב איין זאַץ פֿאַר יעדער ניצלעכער פֿראַזע!

*Skriv en mening för varje nyttig fras. T ex: Jag såg Miriam.
Därför åkte jag till Ellis Island.*

משל 1: איך האָב געזען מרים.
משל 2: צוליב דעם בין איך געפֿאַרן קיין עליס איילאַנד.
.1
.2
.3
.4
.5
.6
.7
.8

אמת צי ניין?

פֿאַלש	אמת	קאָנסטאַטירונג
		Ellis Island var i bruk 1892-1954.
		2- 3 miljoner judiska immigranter passerade Ellis Island under dessa år.
		De kom främst från tyskland.
		I China town bodde enbart judar från Asien.
		Det fanns 700 synagogor i New York.
		I Lower East Side var det trångbott. Ofta tog man emot ensamma judiska män som inackorderingar för att dryga ut hushållskassan.
		Den jiddischspråkiga dagstidningen Forvert var den näst största dagstidningen i USA.
		Idag är Ellis Island högkvarter för ICE, den amerikanska immigrationspolisen.

פרעזענטאַציע

קלייב אויס אַ טעמע אונטן און שרײַב אַ קורצע פרעסענטאַציע וועגן דעם.
קענסט שרײַבן סײַ אויף ייִדיש, סײַ אויף שוועדיש.

Välj ut ett tema och skriv en kort presentation. Du kan skriva både på jiddisch och svenska.

1. Sweat-shops
2. Ellis Island
3. Motl Peyse, kantorns son av Sholem Aleykhem.

Quiz

1. געפֿאַרן קיין עלים איילאָנד betyder ordagrant
 - a) Jag åkte aldrig till Ellis Island.
 - b) Jag är åkt till Ellis Island.
 - c) Jag åker till Ellis Island.

2. Hur många judiska immigranter passerade Ellis Island 1892-19--
 - a) 1- 2 miljoner.
 - b) 2- 3 miljoner.
 - c) 500 000-1000 000.

3. Under sina glansdagar hade dagstidningen Forvert en upplaga på
 - a) 20 000 tidningar.
 - b) 2000 tidningar.
 - c) 200 000 tidningar.

4. I dag finns Forvert som
 - a) Papperstidning.
 - b) Internet- och papperstidning.
 - c) Enbart som internet-tidning.

5. Ir zayt geven betyder
 - a) Ni har varit.
 - b) Ni ska vara.
 - c) Ni vill vara.

6. Hur säger man Hur var det? på jiddisch?

- a) ווי איז עס געווען?
- b) ווען איז עס געווען?
- c) ווו איז עס געווען?

7. Lower Eastside var

- a) Ett område bebott av i huvudsak välbärgade amerikaner.
- b) Ett område som dominerades av stora industrier och varv.
- c) En fattig stadsdel där många människor trängdes i varje läghenhet.

8. Ellis Island är numera

- a) Fängelse.
- b) Hotell.
- c) Museum.

9. Jag har sett Ellis Island heter

- a. Ikh hob gezen Ellis Island.
- b. Ikh bin gezen Ellis Island.
- c. Ikh vel zen Ellis Island.

10. Hur säger man jag har varit i New York?

- a) איך בין אין ניו יארק
- b) איך בין געווען אין ניו יארק
- c) איך האָב געווען אין ניו יארק

Facit

די פֿאָרגאַנגענע צייט

1. זיינען, האָבן, האָט, האָבן, געטראַפֿן, געווען, האָט, האָבן, זיינען, האָבן, געווען, האָט.

2. איז, איז, איז, האָבן, בין האָט, האָב, האָב, געגעבן.

אַנאָראַם

אַפּשטעל

כאַטש

דוגמה

צוליב

אַמאָליק

אַמת, צי ניין?

1. אמת

2. אמת

3. פֿאַלש

4. פֿאַלש

5. אמת

6. אמת

7. אמת

8. פֿאַלש

Quiz

1.b

2.b

3.c

4.c

5.a

7.c

8.c

9.a

10.b

A large rectangular area for writing, featuring horizontal lines. The border is decorated with a repeating pattern of red and blue diagonal stripes. The writing area is currently blank.

